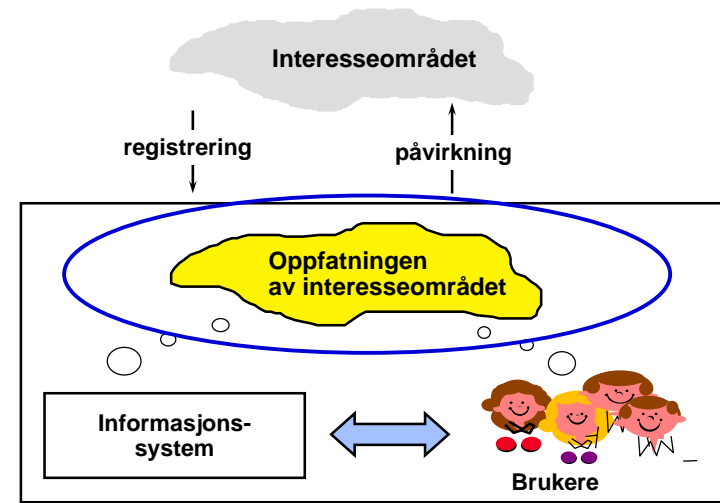

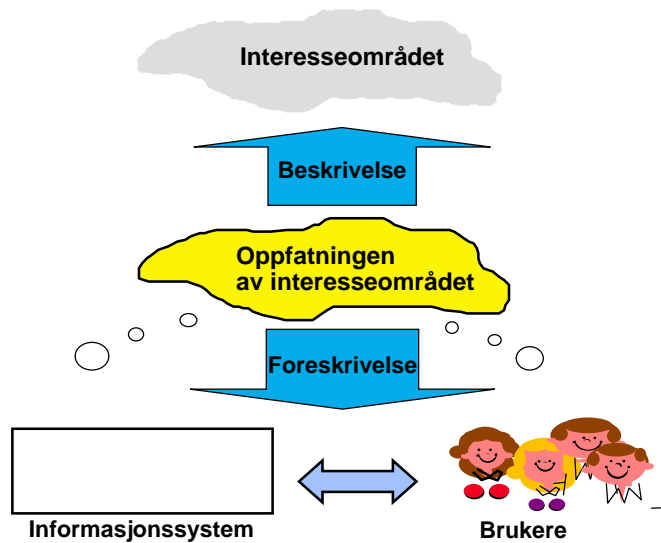
Datamodellering med UML

jfr. *Systemutvikling – fra kjernen og ut, fra skallet og inn* kapittel 5 (og litt fra kapittel 6 og 7)

Figur 5-1.
Datamodellen dokumenterer vår oppfatning av virkeligheten

Modellenes to formål

The Unified Modeling Language - UML

Et sett med diagramteknikker, utarbeidet av toneangivende grupperinger innen OO, "standardisert" av OMG

Usage \ Diagram type	Use-Case view	Logical view	Component view	Concurrency view	Deployment view
Use-Case diagram	■				
Class/object diagram		■			
Sequence diagram		■		■	
Collaboration diagram		■		■	
State diagram		■		■	
Activity diagram		■		■	
Component diagram			■	■	
Deployment diagram				■	■

Figur 4-6. En relasjonsdatabase med to tabeller

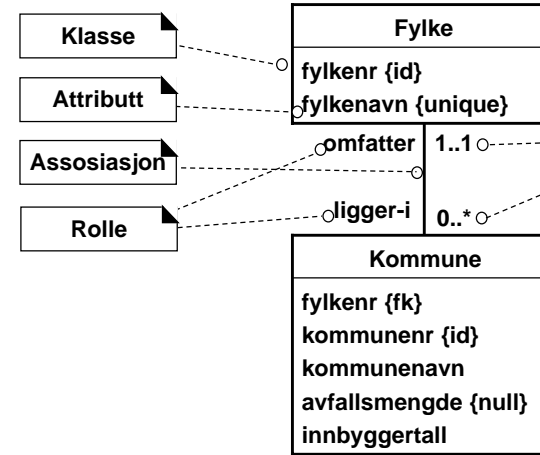
Fylke

fylkenr	fylkenavn
01	Østfold
02	Akershus
03	Oslo

Husholdningsavfall

fylkenr	kommunenr	kommunenavn	avfallsmengde	innbyggertall
01	0101	Halden	10228	26417
01	0104	Moss	10423	25860
01	0105	Sarpsborg	12600	46692

Klassemodell

Identifikator:
En entydig representasjon for et begrep

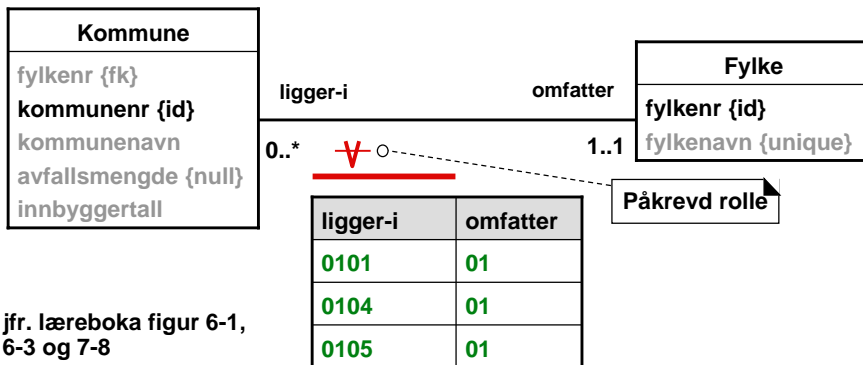
Multiplisiteter (min..maks)

To kortformer:
1 = 1..1
* = 0..*

{id} inngår i identifikator
{unique} ikke like verdier
{null} NULL tillatt
{fk} fremmednøkkel
* vilkårlig mange

jfr. læreboka figur 5-15

Assosiasjon tolket som tabell

jfr. læreboka figur 6-1, 6-3 og 7-8

En assosiasjon kan tolkes som en tabell med identifikatorverdiene som forekomster. Entydighetsskranke avledes fra maksimumsmultiplisiteten, påkrevd rolle fra minimumsmultiplisiteten

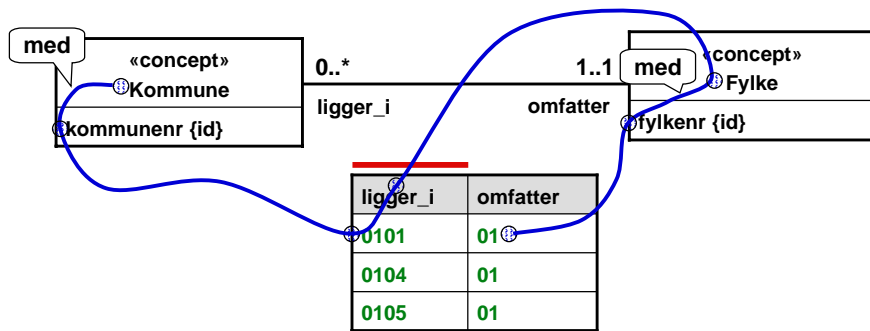
Figur 7-9. Oversettelsestabell – fra multiplisiteter til tabellskranke

multiplisiteter	tabellskranke		
* 0..1	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
* 1	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
1..* 0..1	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
* *	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>		

Merk presiseringen av * *

Figur 6-1. En tabell-linje kan leses som en setning

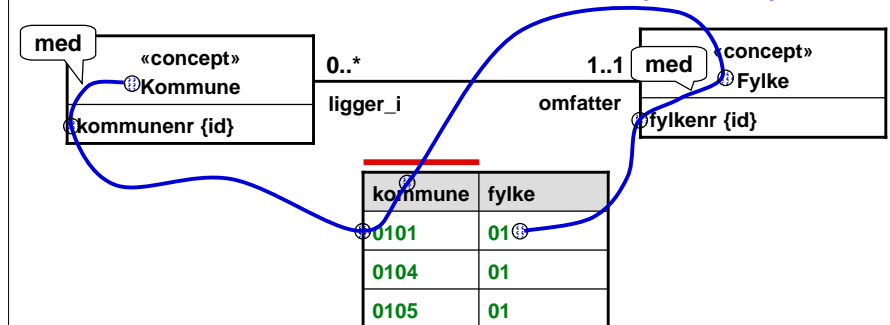
"Kommune med kommunenr 0101 ligger_i fylke med fylkenr 01"

Diagrammet kan også leses den motsatte veien.
Da må vi bruke korollen "omfatter"

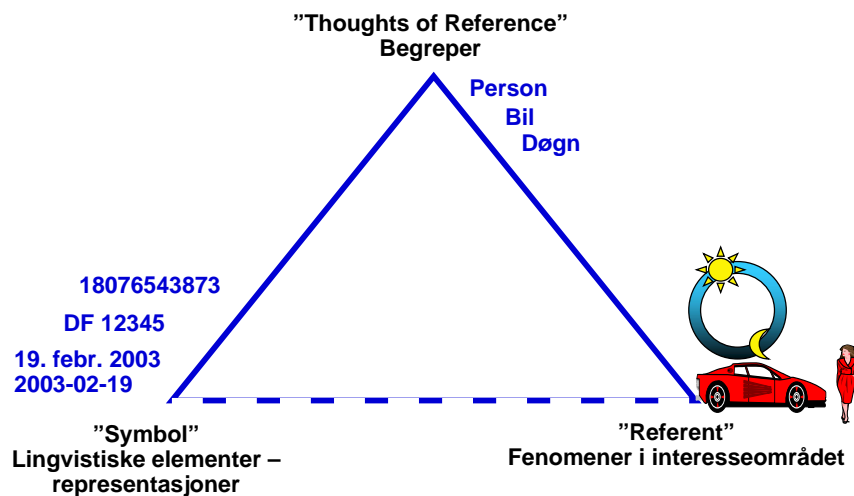
Verbaler eller substantiv som roller?

- Verbaler (se forrige lysark) gir en mer direkte overgang mellom naturlig språk og tabell
- Substantiv gjør senere navngiving av attributter noe enklere
- Substantivformen kommer fram ved å svare på spørsmålet: "Hvilken rolle spiller begrepet i setningen?"

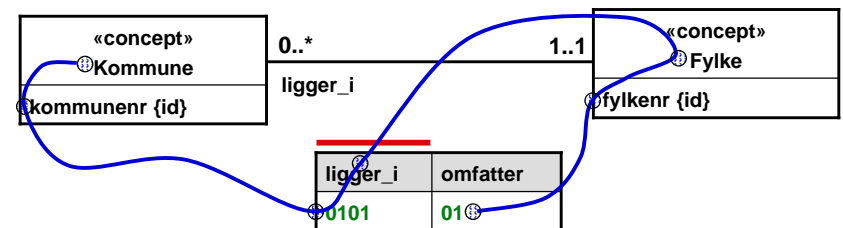
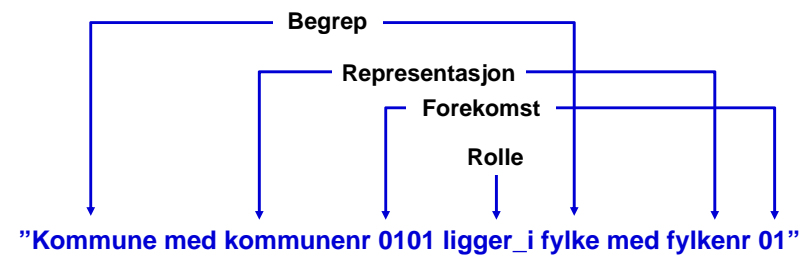
"Kommune med kommunenr 0101 er kommune i fylke med fylkenr 01"

Figur 5-2. Ogdens trekant

Figur 6-2. Fra (nesten) vanlig norsk til datamodell

Et begrep er en klasse uten vanlige attributter
- bare med en representasjon

Et eksempel - Kurssystemet

- ❑ Kari tar INF1050 våren 2006
- ❑ På INF1050 våren 2006 går det 243 studenter, og kursets hovedlærere er G. Skagestein, O. Hanseth og E. Arisholm
- ❑ Anbefalte forkunnskaper for INF1050 er INF1000 og INF1040

Kurssystemet (forts.)

- ❑ Kari tar INF1050 våren 2006
- ❑ Ola tar INF1050 våren 2006
- ❑ Kari tar INF1040 høsten 2005

Vi lager flere eksempler for å bli sikre på hva som er forekomster.

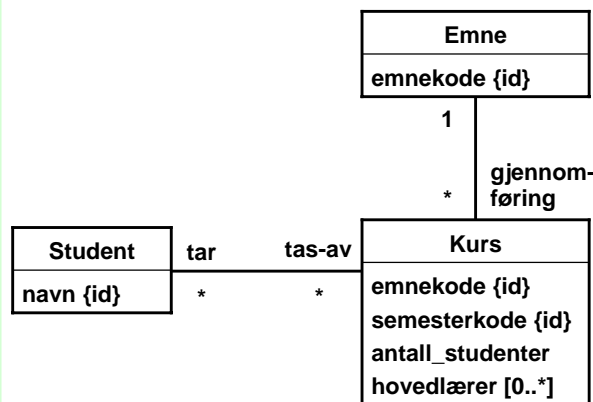
Vi finner også implisitte setninger

- ❑ På INF1050 våren 2006 går det 243 studenter
- ❑ På INF1010 våren 2006 går det 457 studenter
- ❑ INF1050 våren 2006 har hovedlærerne G. Skagestein, O. Hanseth og E. Arisholm
- ❑ Kurset INF1050 våren 2006 er en gjennomføring av emnet INF1050
- ❑ Anbefalte forkunnskaper for INF1050 er INF1000 og INF1040
- ❑ Anbefalte forkunnskaper for INF1010 er INF1000

Kurssystemet (forts.)

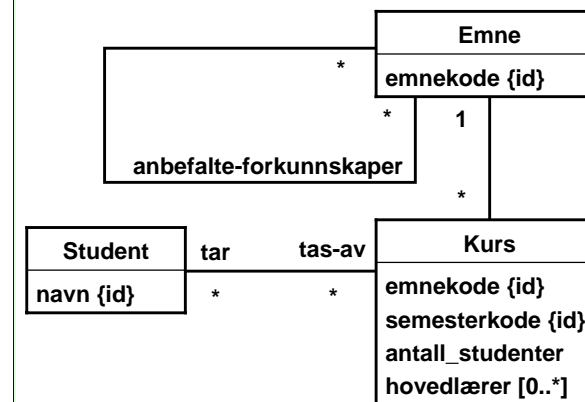
- ❑ Student med navn Kari tar kurs med emnekode INF1050 og semesterkode våren 2006
- ❑ Kurset INF1050 våren 2006 er en gjennomføring av emnet INF1050

Legg merke til at forekomstene ikke vises i diagrammet!

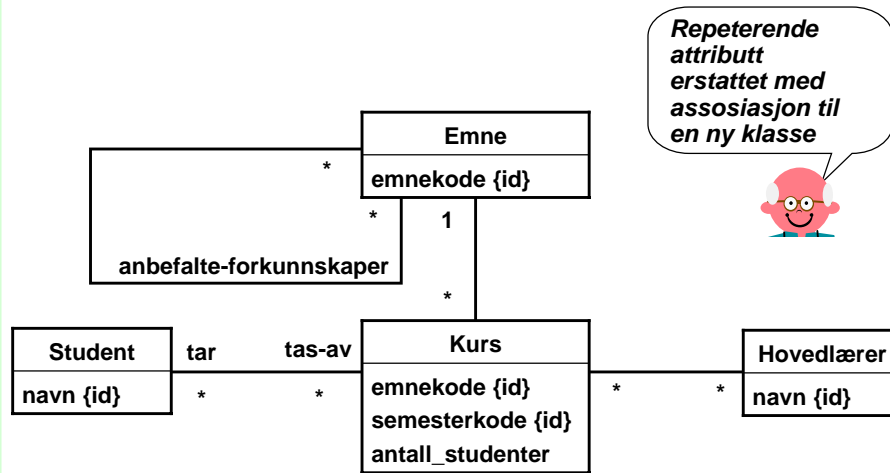
Kurssystemet (forts.)

Modell med repeterende attributt – avviker fra krav i tabelldatabaser

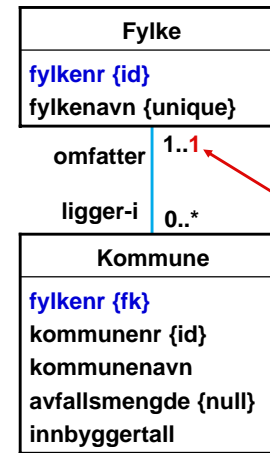
Kurssystemet (forts.)

Repeterende attributt erstattet med assosiasjon til en ny klasse

Fremmednøkkel vs. assosiasjon

OBS!

Fremmednøgkelen avledes fra assosiasjonen.

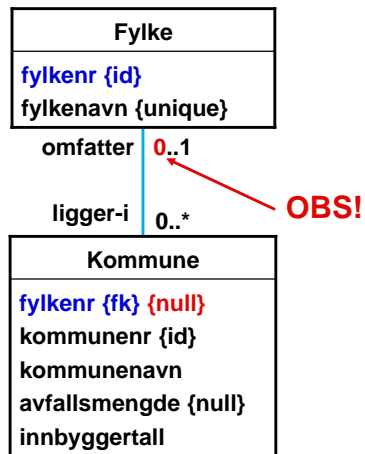
Fremmednøgkelen settes inn i klassen motsatt maksimumskardinalitet 1.

Fremmednøgkelen kalles opp etter identifikatoren til den assosierte klassen, eller etter rollen den spiller

I en tabelldatabase brukes fremmednøgkelen til å representere en assosiasjon

Fremmednøkkel NULL

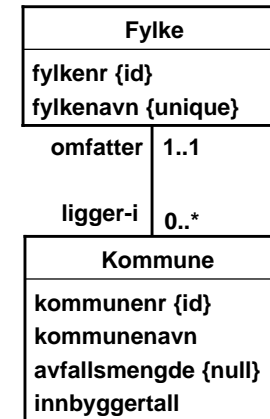

OBS!

Dersom motsatt minimumskardinalitet er 0, kan fremmednøgkelen være NULL.

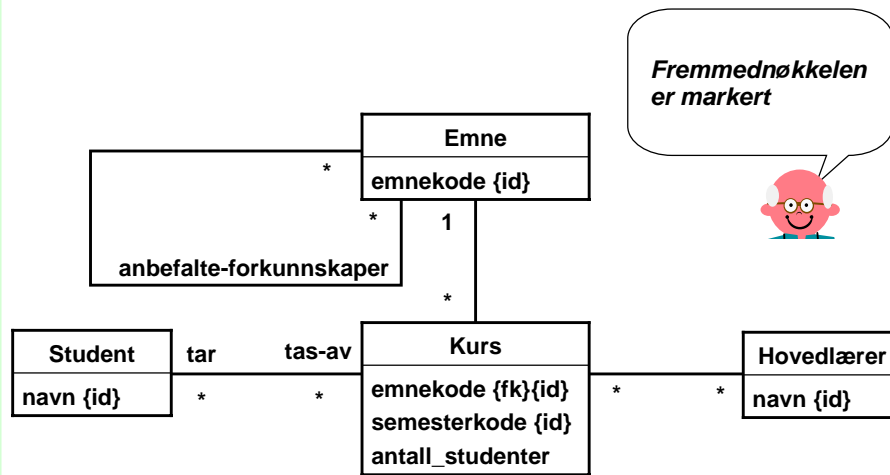
Fremmednøgkelen er redundant

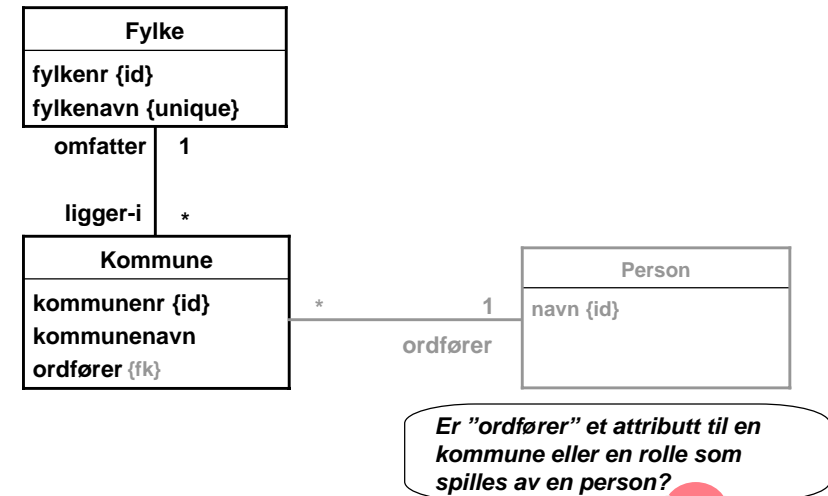
I klassediagrammet er fremmednøgkelen redundant og kan sløyfes

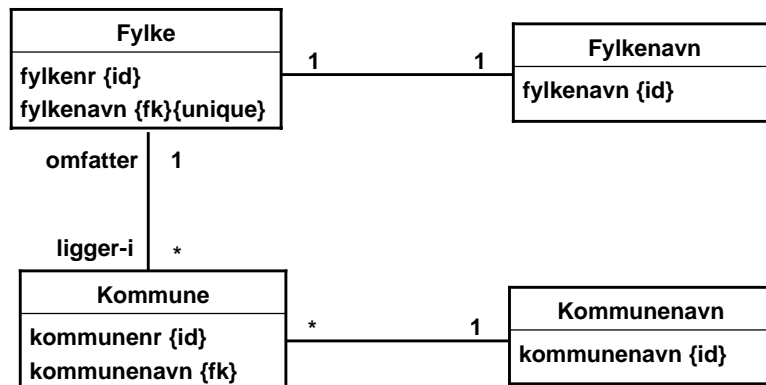
Kurssystemet (forts.)

Attributt eller assosiasjon til en klasse?

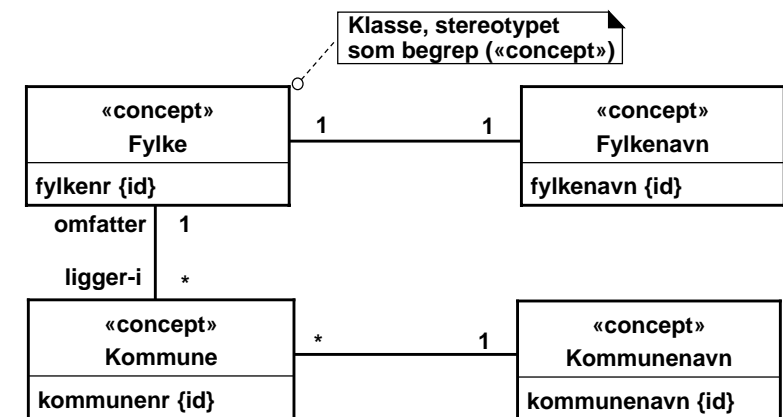

Modell med bare id og fk

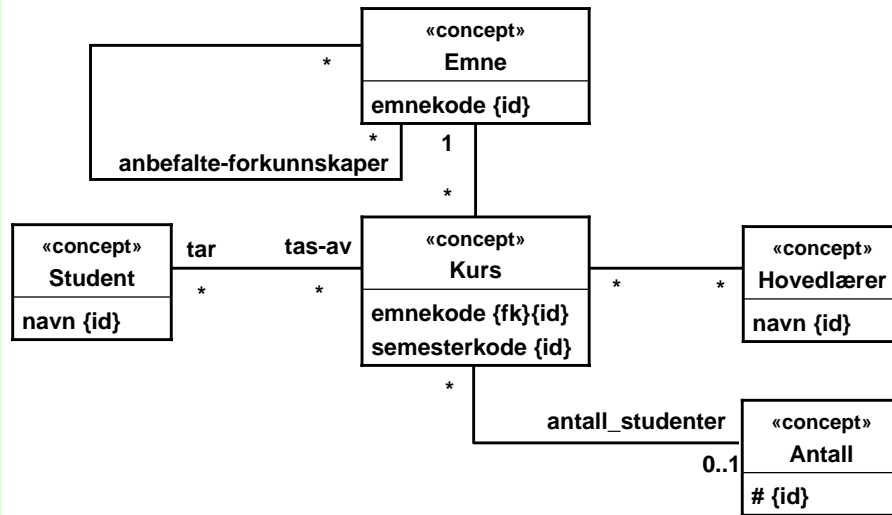
Ingen "vanlige" attributter!

Modell med begreper ("ugruppert modell")

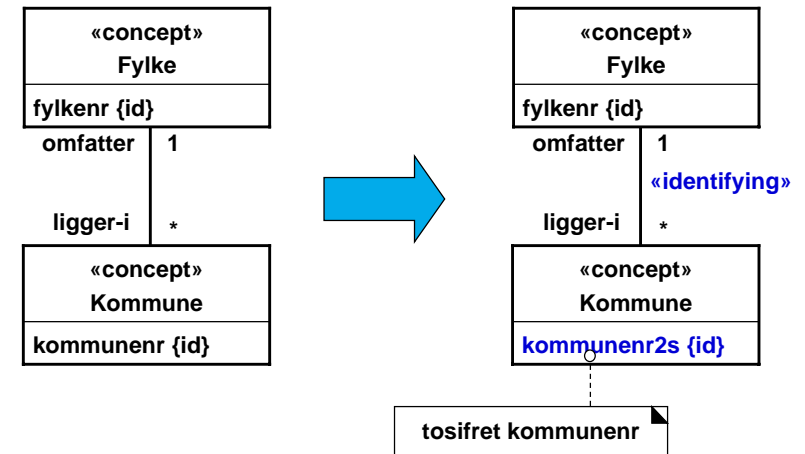

Samme modell etter fjerning av fremmednøkler (som jo er redundante)

Kurssystemet (forts.)

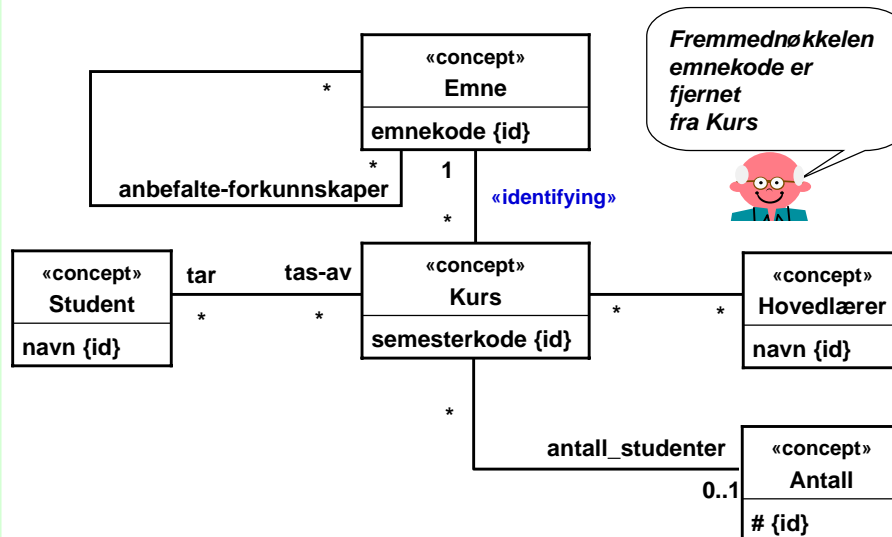

Identifiserende assosiasjon

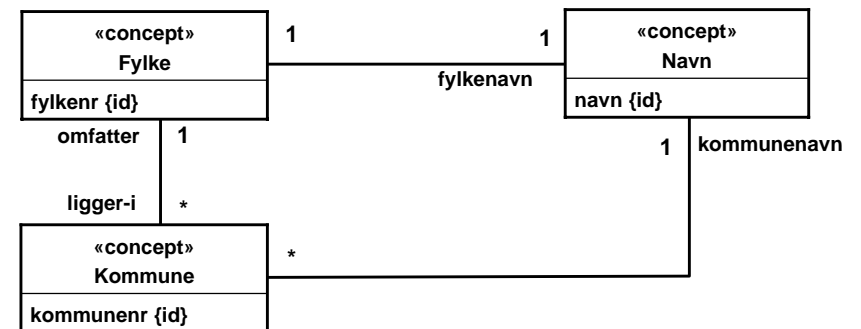

jfr. lærebokas figur 5-6

Kurssystemet (forts.)

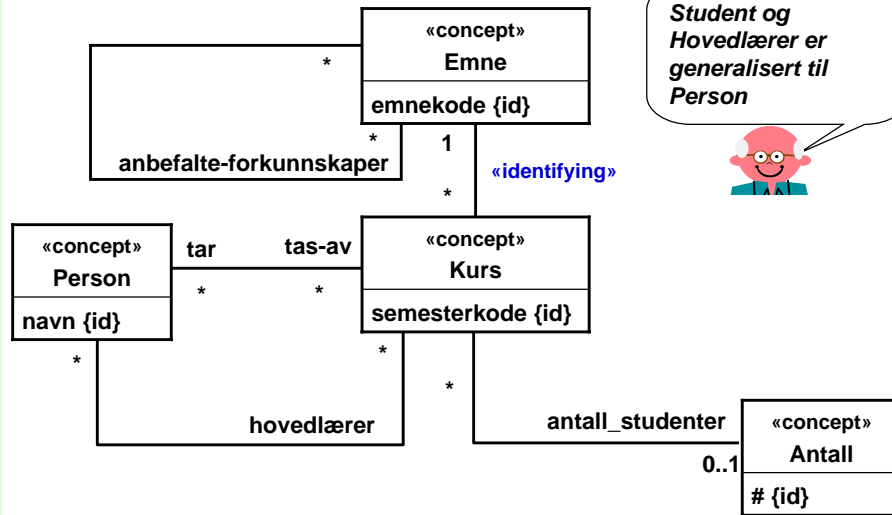

Figur 5-5. Modell med generalisering

Skal rollene kommunenavn og fylkenavn være sammenlignbare, må de spilles av samme begrep!

Kurssystemet (forts.)

Oppsummering

- ❑ En datamodell **beskriver** en statisk oppfatning av interesseområdet
- ❑ En datamodell kan brukes til å **foreskrive** en databasestruktur
- ❑ Ugrupperte modeller bygges opp av begreper med identifikatorer og assosiasjoner mellom disse begrepene. Attributter som ikke inngår i en identifikator skal ikke forekomme – de skal erstattes av assosiasjoner til egnede begreper.
- ❑ Å tolke en assosiasjon med tilhørende begreper som en setning i vanlig språk gir en god kontroll av at assosiasjonen er meningsfylt.
- ❑ En identifikator er en entydig representasjon for et begrep.
- ❑ Identifikatorer kan settes sammen av identifiserende attributter og identifiserende assosiasjoner.
- ❑ I grupperte modeller erstattes begrepene med klasser som kan ha "vanlige" attributter.
- ❑ Når vi grupperer i samsvar med kravene til en tabelldatabasestruktur, genererer vi en fremmednøkkel der maksimumsmultiplisiteten er 1 på motsatt side av assosiasjonen.
- ❑ Hvis denne assosiasjonen er identifiserende, inngår den genererte fremmednøkkelen i identifikatoren.